ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 14ης Δεκεμβρίου 2006 *

Στην υπόθεση C-283/05,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει των άρθρων 68 ΕΚ και 234 ΕΚ, την οποία υπέβαλε το Oberster Gerichtshof (Αυστρία) με απόφαση της 30ής Ιουνίου 2005, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 14 Ιουλίου 2005, στο πλαίσιο της δίκης

ASML Netherlands BV

κατά

Semiconductor Industry Services GmbH (SEMIS),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann, πρόεδρο τμήματος, K. Lenaerts (εισηγητή), J. N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič και E. Levits, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γενικός εισαγγελέας: P. Léger
γραμματέας: B. Fülöp, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 6ης Ιουλίου 2006,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η ASML Netherlands BV, εκπροσωπούμενη από τον J. Leon, Rechtsanwalt,

— η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. Pesendorfer,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Lumma,

— η Κυβέρνηση των Κάτω Χωρών, εκπροσωπούμενη από τις H. G. Sevenster και C. ten Dam, καθώς και από τον M. de Grave,

— η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον T. Nowakowski,

— η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την T. Harris, επικουρούμενη από την K. Bacon, barrister,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από την A.-M. Rouchaud-Joët, καθώς και από τους W. Bogensberger και M. Wilderspin,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 28ης Σεπτεμβρίου 2006,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 34, σημείο 2, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της ASML Netherlands BV (στο εξής: ASML), εταιρίας με έδρα το Veldhoven (Κάτω Χώρες), και της Semiconductor Industry Services GmbH (στο εξής: SEMIS), εταιρίας με έδρα το Feistritz-Drau (Αυστρία), σχετικά με την εκτέλεση, στην Αυστρία, αποφάσεως εκδοθείσας ερήμην από το Rechtbank's-Hertogenbosch (Κάτω Χώρες), υποχρεώνουσας την SEMIS να καταβάλει στην ASML το ποσό των 219 918,60 ευρώ καθώς και τους συναφείς τόκους και τα δικαστικά έξοδα.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός 44/2001

3 Το άρθρο 26, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 44/2001 προβλέπει τα εξής:

«1. Όταν πρόσωπο που έχει την κατοικία του στο έδαφος κράτους μέλους ενάγεται ενώπιον δικαστηρίου άλλου κράτους μέλους και δεν παρίσταται, το δικαστήριο διαπιστώνει αυτεπάγγελτα την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του, αν η δικαιοδοσία του δεν στηρίζεται στους όρους του παρόντος κανονισμού.

2. Ο δικαστής υποχρεούται να αναστείλει τη διαδικασία εφόσον δεν διαπιστώνεται ότι ο εναγόμενος αυτός ήταν σε θέση να παραλάβει το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο εντός της αναγκαίας για την άμυνά του προθεσμίας ή ότι καταβλήθηκε κάθε επιμέλεια για το σκοπό αυτό.»

4 Δυνάμει του άρθρου 26, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού, το άρθρο 19 του κανονισμού (ΕΚ) 1348/2000 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, για την επίδοση και κοινοποίηση στα κράτη μέλη δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 160, σ. 37), εφαρμόζεται αντί των διατάξεων της παραγράφου 2 του εν λόγω άρθρου 26, εάν το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο έπρεπε να διαβιβαστεί από το ένα κράτος μέλος σε άλλο σε εκτέλεση του κανονισμού αυτού.

5 Κατά το γράμμα του άρθρου 33, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001, «[α]πόφαση που εκδίδεται σε κράτος μέλος αναγνωρίζεται στα λοιπά κράτη μέλη χωρίς ιδιαίτερη διαδικασία».

6 Πάντως, το άρθρο 34, σημείο 2, του εν λόγω κανονισμού προβλέπει ότι μία απόφαση δεν αναγνωρίζεται αν «το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο δεν έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί στον ερημοδικήσαντα εναγόμενο [κανονικώς και εγκαίρως] ώστε να μπορεί να αμυνθεί, εκτός εάν ο εναγόμενος παρέλειψε να ασκήσει [ένδικο μέσο] κατά της αποφάσεως ενώ μπορούσε να το πράξει».

Ο κανονισμός 1348/2000

7 Το άρθρο 19, παράγραφος 1, του κανονισμού 1348/2000 έχει ως εξής:

«Όταν πρέπει να διαβιβασθεί εισαγωγικό δίκης έγγραφο ή άλλη ισοδύναμη πράξη σε άλλο κράτος μέλος με σκοπό την επίδοση ή την κοινοποίηση βάσει του παρόντος κανονισμού και ο εναγόμενος ερημοδικήσει, ο δικαστής υποχρεούται να αναστείλει την έκδοση απόφασης μέχρις ότου διαπιστωθεί:

α) ότι η πράξη επιδόθηκε ή κοινοποιήθηκε με τον τρόπο που ορίζει το δίκαιο του κράτους μέλους παραλαβής, όσον αφορά την επίδοση ή κοινοποίηση πράξεων στα πλαίσια διαδικασιών εντός του κράτους αυτού κατά προσώπων ευρισκομένων στην επικράτειά του, ή·

β) ότι η πράξη επεδόθη πράγματι στον εναγόμενο ή στην κατοικία του με άλλο τρόπο, προβλεπόμενο από τον παρόντα κανονισμό

καθώς και ότι, και στη μία περίπτωση και στην άλλη, η επίδοση, η κοινοποίηση ή η παράδοση έγιναν εγκαίρως, ώστε ο εναγόμενος να είναι σε θέση να αμυνθεί.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

8 Με απόφαση της 16ης Ιουνίου 2004, το Rechtbank 's-Hertogenbosch υποχρέωσε την ερημοδικήσασα SEMIS να καταβάλει στην ASML το ποσό των 219 918,60 ευρώ, πλέον τόκων και δικαστικών εξόδων (στο εξής: ερήμην απόφαση).

9 Από την περί παραπομπής απόφαση προκύπτει ότι, αφενός, η κλήση της SEMIS για να εμφανιστεί σε δικάσιμο ενώπιον του Rechtbank 's-Hertogenbosch, καθορισθείσα από το τελευταίο για τις 19 Μαΐου 2004, της επιδόθηκε μόλις στις 25 Μαΐου 2004 και, αφετέρου, η ερήμην εκδοθείσα απόφαση ούτε της επιδόθηκε ούτε της κοινοποιήθηκε.

10 Κατόπιν αιτήσεως της ASML, η εκτελεστότητα της ερήμην εκδοθείσας αποφάσεως αναγνωρίστηκε με την από 20 Δεκεμβρίου 2004 διάταξη του Bezirksgericht Villach (Αυστρία), πρωτοβάθμιου δικαστηρίου αναγνωρίσεως, κατόπιν της από 6 Ιουλίου 2004 «βεβαιώσεως» του Rechtbank's-Hertogenbosch με την οποία κηρύχθηκε η απόφαση αυτή «προσωρινά εκτελεστή». Από το εν λόγω πρωτοδικείο διατάχθηκε επίσης η αναγκαστική εκτέλεση αυτής.

11 Αντίγραφο της διατάξεως αυτής κοινοποιήθηκε στην SEMIS. Η ερήμην απόφαση δεν επισυνάφθηκε στην κοινοποίηση αυτή.

12 Κατόπιν της ασκηθείσας από τη SEMIS εφέσεως κατά της εν λόγω διατάξεως, το Landesgericht Klagenfurt (Αυστρία) απέρριψε την αίτηση εκτελέσεως της ερήμην εκδοθείσας αποφάσεως για τον λόγο ότι η δυνατότητα ασκήσεως ενδίκου μέσου κατά ερήμην αποφάσεως, υπό την έννοια του άρθρου 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001, προϋποθέτει κοινοποίηση ή επίδοση της αποφάσεως αυτής στον

ερημοδικήσαντα. Το εν λόγω δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη την επιχειρηματολογία της ASML, σύμφωνα με την οποία είχε εφαρμογή η εξαίρεση από το κώλυμα αναγνωρίσεως του άρθρου 34, σημείο 2, διότι η SEMIS έλαβε γνώση, αφενός, της κινηθείσας κατ' αυτής δίκης στις Κάτω Χώρες λόγω της επιδόσεως ή της κοινοποιήσεως, στις 25 Μαΐου 2004, της κλήσεως να εμφανιστεί ενώπιον του δικαστηρίου αυτού και, αφετέρου, της υπάρξεως της εν λόγω ερήμην αποφάσεως λόγω της κοινοποιήσεως της διατάξεως του Bezirksgericht Villach, της 20ής Δεκεμβρίου 2004, με την οποία κηρύχθηκε εκτελεστή η απόφαση αυτή.

13 Αποφαινόμενο κατ' αναίρεση ασκηθείσα από την ASML, το Oberster Gerichtshof επισημαίνει ότι, εν προκειμένω, στη SEMIS δεν επιδόθηκε ούτε κοινοποιήθηκε εγκαίρως το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο ώστε να καταστεί δυνατό σ' αυτή να αμυνθεί, εφόσον η κλήση να εμφανιστεί σε δικάσιμο ενώπιον του Rechtbank's-Hertogenbosch της κοινοποιήθηκε μετά την ημερομηνία της δικασίμου αυτής. Κατά το αιτούν δικαστήριο, ο λόγος αρνήσεως αναγνωρίσεως και εκτελέσεως που διατυπώνεται στο άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 έχει, επομένως, εφαρμογή εν προκειμένω, εκτός εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εξαιρέσεως από τον λόγο αυτόν, δηλαδή αν γίνει δεκτό, σύμφωνα με το γράμμα του άρθρου 34, σημείο 2, τελικό, ότι η SEMIS «παρέλειψε να ασκήσει [ένδικο μέσον] κατά της αποφάσεως ενώ μπορούσε να το πράξει».

14 Εκτιμώντας ότι η λύση της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιόν του χρήζει της ερμηνείας του άρθρου 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001, το Oberster Gerichtshof αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το τμήμα φράσεως «[...] εκτός εάν ο εναγόμενος παρέλειψε να ασκήσει προσφυγή [ένδικο μέσο] κατά της αποφάσεως, *ενώ μπορούσε να το πράξει*», στο άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού [...] 44/2001 [...], την έννοια ότι η εν λόγω "δυνατότητα" έχει, εν πάση περιπτώσει, ως προϋπόθεση την έγκυρη, κατά το εφαρμοστέο δίκαιο, επίδοση προς τον εναγόμενο αντιγράφου της εκδοθείσας σε κράτος μέλος ερήμην αποφάσεως, με την οποία έγινε δεκτή η αγωγή;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

Έπρεπε η επίδοση αντιγράφου της διατάξεως, η οποία εκδόθηκε επί της αιτήσεως να κηρυχθεί εκτελεστή στην Αυστρία η ερήμην εκδοθείσα απόφαση της 16ης Ιουνίου 2004 του Rechtbank's-Hertogenbosch και να περιαφεί τον εκτελεστήριο τύπο ο κηρυχθείς εκτελεστός αλλοδαπός τίτλος, να είχε οδηγήσει την αναιρεσίβλητη και καθής (ήτοι την εναγομένη στη διαδικασία αναγνωρίσεως του αλλοδαπού τίτλου) να διερευνήσει, αφενός, το υποστατό της δικαστικής αυτής αποφάσεως και, αφετέρου, τη δυνατότητα ασκήσεως ενδίκου βοηθήματος (ενδεχομένως) προβλεπομένου από την έννομη τάξη της χώρας εκδόσεως της αποφάσεως, ώστε, κατ' αυτόν τον τρόπο, να λάβει γνώση της δυνατότητας ασκήσεως ενδίκου βοηθήματος ως πρωταρχικής προϋποθέσεως για την εφαρμογή της κατά το άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 εξαιρέσεως από το κώλυμα αναγνωρίσεως;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

15 Με τα δύο ερωτήματά του, που πρέπει να εξεταστούν μαζί, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν το άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι η προϋπόθεση ότι «μπορούσε», υπό την έννοια της διατάξεως αυτής, να ασκήσει ένδικο μέσο κατά της ερήμην εκδοθείσας αποφάσεως, της οποίας ζητείται η εκτέλεση, απαιτεί η απόφαση αυτή να έχει κανονικώς επιδοθεί και κοινοποιηθεί στον ερημοδικήσαντα ή αν αρκεί ο τελευταίος να έχει λάβει γνώση της υπάρξεώς της στο στάδιο της διαδικασίας εκτελέσεως εντός του κράτους αναγνωρίσεως.

16 Συναφώς, επιβάλλεται καταρχάς η διαπίστωση ότι το γράμμα του άρθρου 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 δεν καθιστά δυνατό, από μόνο του, να δοθεί απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα.

17 Πράγματι, η εν λόγω διάταξη προβλέπει ρητώς την προϋπόθεση επιδόσεως ή κοινοποιήσεως στον ερημοδικήσαντα μόνον του εισαγωγικού της δίκης εγγράφου ή ισοδυνάμου εγγράφου και όχι της ερήμην εκδοθείσας αποφάσεως.

18 Πρέπει κατόπιν να παρατηρηθεί ότι το γράμμα του άρθρου 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 διαφέρει αισθητά από τις ισοδύναμες διατάξεις της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1982, L 388, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε με τη Σύμβαση της 9ης Οκτωβρίου 1978 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας (ΕΕ 1982, L 388, σ. 20), με τη Σύμβαση της 25ης Οκτωβρίου 1982 για την προσχώρηση της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΕΕ 1982, L 388, σ. 1), με τη Σύμβαση της 26ης Μαΐου 1989 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας (ΕΕ 1989, L 285, σ. 1), καθώς και με τη Σύμβαση της 29ης Νοεμβρίου 1996 για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας (ΕΕ 1997, C 15, σ. 1, στο εξής: Σύμβαση των Βρυξελλών).

19 Συγκεκριμένα, το άρθρο 27, σημείο 2, της Συμβάσεως των Βρυξελλών προβλέπει ότι οι αποφάσεις δεν αναγνωρίζονται «αν το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο δεν έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί στον ερημοδικήσαντα εναγόμενο [κανονικώς] και εγκαίρως ώστε να μπορεί να αμυνθεί».

20 Αντιθέτως, το άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 δεν απαιτεί κατ' ανάγκη το νομότυπο της επιδόσεως ή της κοινοποιήσεως του εισαγωγικού της δίκης εγγράφου, αλλά την πραγματική τήρηση των δικαιωμάτων άμυνας.

21 Τέλος, το εν λόγω άρθρο 34, σημείο 2, προβλέπει εξαίρεση από την άρνηση αναγνωρίσεως και εκτελέσεως της αποφάσεως, δηλαδή την περίπτωση κατά την οποία ο ερημοδικήσας εναγόμενος δεν άσκησε ένδικο μέσο κατ' αυτής ενώ μπορούσε να το πράξει.

22 Επομένως, το άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 πρέπει να ερμηνευθεί υπό το φως των σκοπών και του συστήματος του εν λόγω κανονισμού.

23 Όσον αφορά, πρώτον, τους σκοπούς του εν λόγω κανονισμού, από τη δεύτερη, έκτη, δεκάτη έκτη και δεκάτη εβδόμη αιτιολογική σκέψη του προκύπτει ότι αποσκοπεί στην εξασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των αποφάσεων των κρατών μελών σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις απλοποιώντας τις διατυπώσεις ενόψει της ταχείας και απλής αναγνωρίσεως και εκτελέσεώς τους.

24 Ο σκοπός αυτός δεν μπορεί πάντως να επιτευχθεί με την καθ' οιονδήποτε τρόπο αποδυνάμωση των δικαιωμάτων άμυνας, όπως το Δικαστήριο έκρινε ως προς το άρθρο 27, σημείο 2, της Συμβάσεως των Βρυξελλών (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 11ης Ιουνίου 1985, 49/84, Debaecker και Plouvier, Συλλογή 1985, σ. 1779, σκέψη 10· της 13ης Οκτωβρίου 2005, C-522/03, Scania Finance France, Συλλογή 2005, σ. I-8639, σκέψη 15, και της 16ης Φεβρουαρίου 2006, C-3/05, Verdoliva, Συλλογή 2006, σ. I-1579, σκέψη 26).

25 Η ίδια απαίτηση απορρέει από την δέκατη όγδοη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 44/2001, δυνάμει της οποίας η τήρηση των δικαιωμάτων άμυνας επιβάλλει τη δυνατότητα του εναγομένου να ασκήσει, ενδεχομένως, ένδικο μέσο, εξεταζόμενο κατ' αντιμωλία, κατά της κηρύξεως της εκτελεστότητας μιας αποφάσεως, εφόσον αυτός θεωρεί ότι στοιχειοθετείται ένας από τους λόγους αρνήσεως της εκτελέσεως.

26 Κατά πάγια νομολογία, τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούν πράγματι αναπόσπαστο μέρος των γενικών αρχών του δικαίου, την τήρηση των οποίων εγγυάται το Δικαστήριο (βλ., μεταξύ άλλων, γνωμοδότηση 2/94, της 28ης Μαρτίου 1996, Συλλογή 1996, σ. I-1759, σκέψη 33). Προς τούτο, το Δικαστήριο εμπνέεται από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών και από τα στοιχεία που παρέχουν οι διεθνείς πράξεις περί προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, για τις οποίες έχουν συνεργαστεί ή στις οποίες έχουν προσχωρήσει τα κράτη μέλη. Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (στο εξής: ΕΣΔΑ) παρουσιάζει συναφώς ιδιαίτερη σημασία

(βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 15ης Μαΐου 1986, 222/84, Johnston, Συλλογή 1986, σ. 1651, σκέψη 18, και της 28ης Μαρτίου 2000, C-7/98, Krombach, Συλλογή 2000, σ. I-1935, σκέψη 25).

27 Πράγματι, από την ΕΣΔΑ, όπως ερμηνεύθηκε από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, προκύπτει ότι τα δικαιώματα άμυνας, που απορρέουν από το δικαίωμα για δίκαιη δίκη που καθιερώνει το άρθρο 6 της Συμβάσεως αυτής, απαιτούν συγκεκριμένη και αποτελεσματική προστασία, κατάλληλη για να εξασφαλίσει την αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων του εναγομένου (βλ. Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, αποφάσεις Artico κατά Ιταλίας, της 13ης Μαΐου 1980, σειρά Α αριθ. 37, § 33, και Τ. κατά Ιταλίας, της 12ης Οκτωβρίου 1992, σειρά Α αριθ. 245 C, § 28).

28 Όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 105 των προτάσεών του, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έκρινε επίσης, σε ποινική βέβαια υπόθεση, ότι η έλλειψη γνώσεως εκ μέρους του κατηγορουμένου των λόγων της αποφάσεως ενός εφετείου, εντός της τασσομένης προθεσμίας προς άσκηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Αρείου Πάγου, συνιστά παράβαση των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 6, παράγραφοι 1 και 3, της ΕΣΔΑ, διότι ο ενδιαφερόμενος δεν είχε τη δυνατότητα να ασκήσει το ένδικο μέσο του εγκαίρως και αποτελεσματικώς (βλ. Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, απόφαση Χατζηαναστασίου κατά Ελλάδας, της 16ης Δεκεμβρίου 1992, σειρά Α αριθ. 252, § 29 έως 37)».

29 Δεύτερον, όσον αφορά το σύστημα που καθιέρωσε ο κανονισμός 44/2001 σχετικά με την αναγνώριση και την εκτέλεση, επιβάλλεται να παρατηρηθεί, όπως έπραξε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 112 των προτάσεών του, ότι η τήρηση των δικαιωμάτων άμυνας του ερημοδικήσαντος διασφαλίζεται με διπλό έλεγχο.

30 Κατά την αρχική δίκη στο κράτος προελεύσεως, προκύπτει πράγματι, από τη συνδυασμένη εφαρμογή των άρθρων 26, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001 και 19, παράγραφος 1, του κανονισμού 1348/2000, ότι ο επιληφθείς δικαστής υποχρεούται να αναστείλει τη διαδικασία εφόσον δεν αποδεικνύεται είτε ότι ο ερημοδικήσας εναγόμενος ήταν σε θέση να παραλάβει εγκαίρως το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο προκειμένου να αμυνθεί, είτε ότι καταβλήθηκε κάθε επιμέλεια για τον σκοπό αυτό.

31 Κατά τη δίκη αναγνωρίσεως και εκτελέσεως εντός του κράτους της αναγνωρίσεως, αν ο εναγόμενος ασκήσει ένδικο μέσο κατά της κηρύξεως εκτελεστότητας της αποφάσεως που εξέδωσε το κράτος προελεύσεως, ο αποφαινόμενος επί του ενδίκου αυτού μέσου δικαστής μπορεί να οδηγηθεί στην εξέταση λόγου περί αρνήσεως αναγνωρίσεως ή εκτελέσεως, όπως αυτός που προβλέπεται από το άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001.

32 Υπό το φως αυτών των εκτιμήσεων πρέπει να καθοριστεί αν, σε περίπτωση που η ερήμην εκδοθείσα απόφαση δεν επιδόθηκε ή δεν κοινοποιήθηκε, η απλή γνώση περί της υπάρξεως της αποφάσεως αυτής κατά το στάδιο της διαδικασίας εκτελέσεως από το πρόσωπο κατά του οποίου ζητείται η εκτέλεση αρκεί για να κριθεί ότι το πρόσωπο αυτό ήταν σε θέση, υπό την έννοια του άρθρου 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001, να ασκήσει ένδικο μέσο κατά της εν λόγω αποφάσεως.

33 Στην υπόθεση της κύριας δίκης δεν αμφισβητείται ότι η ερήμην εκδοθείσα απόφαση δεν επιδόθηκε ούτε κοινοποιήθηκε στον ερημοδικήσαντα, οπότε αυτός δεν έλαβε γνώση του περιεχομένου της αποφάσεως αυτής.

34 Όπως ορθώς ισχυρίστηκαν η Αυστριακή, η Γερμανική, η Ολλανδική και η Πολωνική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν ενώπιον του Δικαστηρίου, η άσκηση ενδίκου μέσου κατά αποφάσεως είναι δυνατή μόνον αν ο συντάκτης του ενδίκου αυτού μέσου ήταν σε θέση να γνωρίζει το περιεχόμενο αυτής, ενώ η απλή γνώση της υπάρξεως της αποφάσεως αυτής δεν αρκεί προς τούτο.

35 Πράγματι, για να μπορέσει ο εναγόμενος να ασκήσει αποτελεσματικό ένδικο μέσο που να καθιστά δυνατή σ' αυτόν την επίκληση των δικαιωμάτων του, υπό την έννοια της νομολογίας που αναφέρεται στις σκέψεις 27 και 28 της παρούσας αποφάσεως, απαιτείται να μπορεί να λάβει γνώση των λόγων της ερήμην εκδοθείσας αποφάσεως ώστε να μπορέσει να τους αμφισβητήσει εγκαίρως.

36 Επομένως, μόνον η γνώση εκ μέρους του ερημοδικήσαντος εναγομένου του περιεχομένου της ερήμην εκδοθείσας αποφάσεως διασφαλίζει, σύμφωνα με τις απαιτήσεις περί τηρήσεως των δικαιωμάτων άμυνας και αποτελεσματικής ασκήσεως αυτών, ότι ο εν λόγω εναγόμενος ήταν σε θέση, υπό την έννοια του άρθρου 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001, να ασκήσει ένδικο μέσο κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του δικαστή του κράτους προελεύσεως.

37 Το συμπέρασμα αυτό δεν μπορεί να θέσει υπό αμφισβήτηση την πρακτική αποτελεσματικότητα των τροποποιήσεων που επήλθαν με το άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 στις ισοδύναμες διατάξεις του άρθρου 27, σημείο 2, της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

38 Πράγματι, όπως ο γενικός εισαγγελέας παρατήρησε στα σημεία 58 και 60 των προτάσεών του, το άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 σκοπεί, μεταξύ άλλων, να εμποδίσει τον ερημοδικήσαντα εναγόμενο να αναμείνει τη διαδικασία αναγνωρίσεως και εκτελέσεως εντός του κράτους αναγνωρίσεως για να επικαλεστεί την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, αν ο εν λόγω εναγόμενος είχε τη δυνατότητα να προβάλει τα δικαιώματά του ασκώντας ένδικο μέσο κατά της επίμαχης αποφάσεως εντός του κράτους προελεύσεως.

39 Το άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 δεν σημαίνει, εντούτοις, ότι ο εναγόμενος υποχρεούται να προβεί σε νέα διαβήματα που βαίνουν πέραν της συνήθους επιμέλειας στο πλαίσιο της υπεράσπισης των δικαιωμάτων του, όπως αυτά που συνίστανται στην ενημέρωσή του για το περιεχόμενο αποφάσεως εκδοθείσας εντός άλλου κράτους μέλους.

40 Συνεπώς, για να θεωρηθεί ότι ο ερημοδικήσας εναγόμενος ήταν σε θέση, υπό την έννοια του άρθρου 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001, να ασκήσει ένδικο μέσον κατά ερήμην εκδοθείσας κατ' αυτού αποφάσεως, πρέπει να είχε λάβει γνώση του περιεχομένου της αποφάσεως αυτής, πράγμα το οποίο προϋποθέτει ότι αυτή του επιδόθηκε ή του κοινοποιήθηκε.

41 Πάντως, πρέπει να διευκρινιστεί, όπως παρατήρησαν η Αυστριακή και η Γερμανική Κυβέρνηση καθώς και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου με τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν ενώπιον του Δικαστηρίου, ότι η νομότυπη επίδοση ή κοινοποίηση της ερήμην εκδοθείσας αποφάσεως, δηλαδή η τήρηση όλων των κανόνων που έχουν εφαρμογή στις διατυπώσεις αυτές, δεν συνιστά αναγκαία προϋπόθεση για να θεωρηθεί ότι ο εναγόμενος ήταν σε θέση να ασκήσει ένδικο μέσον.

42 Όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 65 των προτάσεών του, το άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 έχει συναφώς ως αποτέλεσμα τον παραλληλισμό μεταξύ του εισαγωγικού της δίκης εγγράφου και της ερήμην εκδοθείσας αποφάσεως.

43 Πράγματι, και η επίδοση ή η κοινοποίηση του εισαγωγικού της δίκης εγγράφου και αυτή της εκδοθείσας ερήμην αποφάσεως, συντελεσθείσες εγκαίρως και κατά τρόπο που ο εναγόμενος να μπορεί να αμυνθεί, του προσφέρουν τη δυνατότητα να μεριμνήσει για την τήρηση των δικαιωμάτων του ενώπιον του δικαστού του κράτους προελεύσεως.

44 Συνεπώς, η οικονομία του κανονισμού 44/2001 δεν απαιτεί να εξαρτάται η επίδοση ή η κοινοποίηση μιας ερήμην εκδοθείσας αποφάσεως από προϋποθέσεις αυστηρότερες αυτών που προβλέπει το άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού αυτού όσον αφορά την επίδοση ή την κοινοποίηση εισαγωγικού της δίκης εγγράφου.

45 Όσον αφορά το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο ή ισοδύναμο έγγραφο, το άρθρο 34, σημείο 2 του κανονισμού 44/2001 καταργεί την αναγκαία τυπική προϋπόθεση που διατυπώνει το άρθρο 27, σημείο 2, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, όπως υπενθυμίζεται στη σκέψη 20 της παρούσας αποφάσεως.

46 Η προϋπόθεση αποκλεισμού του λόγου που δικαιολογεί την άρνηση αναγνωρίσεως και εκτελέσεως που διατυπώνεται στην εν λόγω διάταξη δεν μπορεί, επομένως, να είναι κατ' ανάγκη μία από κάθε άποψη νομότυπη επίδοση ή κοινοποίηση, αλλά, τουλάχιστον, μία έγκαιρη γνώση του περιεχομένου της αποφάσεως για να αμυνθεί.

47 Επομένως, όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 69 των προτάσεών του, οι τυπικές προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί η εν λόγω επίδοση ή κοινοποίηση πρέπει να είναι συγκρίσιμες με αυτές που προβλέπει ο κοινοτικός νομοθέτης στο άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 όσον αφορά τα εισαγωγικά της δίκης έγγραφα, οπότε μια απλή τυπική πλημμέλεια, που δεν προσβάλλει τα δικαιώματα άμυνας, δεν μπορεί να αρκεί για τη μη εφαρμογή της εξαιρέσεως από τον λόγο που δικαιολογεί την άρνηση αναγνωρίσεως ή εκτελέσεως.

48 Συνεπώς, για να θεωρηθεί ότι ο εναγόμενος «μπορούσε», υπό την έννοια του άρθρου 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001, να ασκήσει ένδικο μέσο κατά αποφάσεως που εκδόθηκε ερήμην κατ' αυτού, πρέπει να έλαβε γνώση του περιεχομένου αυτής, ώστε ο εν λόγω εναγόμενος να μπορούσε, εγκαίρως, να διεκδικήσει τα δικαιώματά του κατά τρόπο αποτελεσματικό ενώπιον του δικαστή του κράτους προελεύσεως.

49 Κατόπιν όλων των προεκτεθέντων, στα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι ένας εναγόμενος «μπορούσε» να ασκήσει ένδικο μέσο κατά ερήμην εκδοθείσας κατ' αυτού αποφάσεως μόνον αν είχε πράγματι γνώση του περιεχομένου αυτής, κατόπιν επιδόσεως ή κοινοποιήσεως πραγματοποιηθείσας εγκαίρως ώστε να μπορεί να αμυνθεί ενώπιον του δικαστή του κράτους προελεύσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

50 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 34, σημείο 2, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, έχει την έννοια ότι ένας εναγόμενος «μπορούσε» να ασκήσει ένδικο μέσο κατά ερήμην εκδοθείσας κατ' αυτού αποφάσεως μόνον αν είχε πράγματι γνώση του περιεχομένου αυτής, κατόπιν επιδόσεως ή κοινοποιήσεως πραγματοποιηθείσας εγκαίρως ώστε να μπορεί να αμυνθεί ενώπιον του δικαστή του κράτους προελεύσεως.

(υπογραφές)